

Mladý pes
Sanssouci
v. Crottorf
dovezený
z Německa

Kolie – můj osud

Zní to neuvěřitelně, ale je to nepochybný a snadno ověřitelný fakt. Paní Jarmila Křečková z Prahy chová dlouhosrsté kolie už více než půl století. Přesněji: 54 let.

To je podivuhodně dlouhá doba, ale snad ještě podivuhodnější je, že zkušená chovatelka za ta dlouhá léta neztratila nic z původního zápalu pro své vyvolené plemeno. Ač sužována nesčetnými zdravotními útrapami souvisejícími s přibývajícím věkem, navíc po těžké autohavárii a mrtvici, kolie stále chová a hlavně - miluje. Její

nadšení je nakažlivé a během rozhovoru se přenáší i na nás.

Proč jste se kdysi rozhodla zrovna pro kolie?

Zčásti to bylo na základě rozumové úvahy, ale mnohem větší roli hrála náhoda nebo spíše osud. Jako mladá holka jsem dlouho toužila po psu, líbila se mi dlouhosrstá plemena, třeba irští setři, dlouho-

srstí němečtí ovčáci, no a také kolie. Rodiče ovšem o psu nechtěli ani slyšet. Pracovala jsem tehdy jako pokladní v centru Prahy a domů z práce jsem často chodila oklikou přes ulici Na Příkopech, kde byl obchod se psy a ve výloze tam bývala nejrůznější plemena včetně kolíí. Ač jsem tam viděla spoustu štěňat, zůstávala jsem v klidu. Až jednoho dne jsem ve vitríně spatřila kolíí holčičku, které mě doslova uchvátila a věděla jsem, že bez ní se tentokrát domů nevrátím. Rychle jsem si půjčila peníze (nebyla to tehdy levná záležitost, za štěně jsem dala 800 korun ve staré měně, což byl zhruba můj měsíční plat), vymyslela krkolomnou historku pro rodiče, a zlatá kolie Aida z Návrší byla moje. Od té chvíle mě kolie doprovázejí životem.

Co vás na kolíích tak uchvátilo?

Jsou to bezpochyby nádherní psi, elegantní, ušlechtilí, atraktivní, ale to nebyl jediný důvod. I jiní psi jsou krásní a mně se jich líbilo mnohem víc. Kolie si mě získaly svojí povahou. Jsou mírné, vstřícné a jemné. Nemám ráda tzv. tvrdé psy, na které se musí zostra a kteří se musí stále držet zkrátka. Nikdy jsem netoužila po psu, který by ostatním naháněl strach. I když kolie například jsou schopné, jsou-li k tomu vedené, velmi dobře hlídat, neprojevují se přehnaně dominantně. Vždy se s nimi lze „domluvit“, nejsou to psi, kteří by se prosazovali za každou cenu a bojovali o vedoucí postavení. Zvládnou je i starší lidé nebo děti.

Kolie byly původně ovčáckí psi. Domníváte se, že je za takové lze označit ještě dnes?

I když to tak na první pohled možná nevypadá, myslím že ano. Je zajímavé, že i když se už k pasení ovcí používají jen výjimečně, většina kolíí si přesto zachovala ovčácké vlohy. Potvrdí vám to každý kolíář: když s rodinou vyrazí do přírody, pes je neúnavně celé hodiny obíhá a snaží se dát všechny dohromady. Když se setká se skutečnými ovci nebo kravami, začne se kolie většinou automaticky chovat jako zkušený ovčák. Se zvířaty to umí, ač s nimi nikdy nepřišla do styku.

Kolie jsou také velmi všestranné. Rychle a ochotně se učí a zvládnou nejrůznější typy výcviku od agility až po záchranářinu. Co jim ovšem vůbec nevyhovuje, je klasický služební výcvik. Od padesátých letech jsem pracovala ve výboru chovatelského klubu pro kolie, kde tehdy probíhaly velké boje o to, jestli kolie bude zařazena mezi služební plemena. Tenkrát jsem si odhlasovali, že nikoliv, a i s dostupným časem si musím tohoto rozhodnutí vážít. Kolie opravdu z duše nesnášejí tvr-

dý přístup, běžný v té době na cvičišťích, který třeba jiným plemenům nevadí. V bývalé NDR se rozhodli opačně, kolie zařadili mezi služební psy, to znamená, že pro zařazení do chovu musely mimo jiné složit zkoušky i z obrany. A to byl kámen úrazu. Kolie od přírody nekoušou, vrozeně pouze „šťípou“ (jak to bylo smysluplné pro práci s dobytkem). Plný zákus je pro ně naprosto netypický, mnoho jich proto bylo úplně zbytečně vyřazeno z chovu, který se v důsledku toho téměř zhroutil. U nás naštěstí k ničemu takovému nedošlo.

Změnily se nějak kolie za to půlstoletí, co je chováte?

Určitě, a hodně. Po válce vypadaly kolie úplně jinak. Byly větší, méně chlupaté, měnil se tvar hlavy, oči, uši... Tehdy byly žádané rovné hlavy beze stopu, po nich přišly do módy dlouhé štíhlé hlavy. Ještě nedávno byly za velmi žádoucí považované líbivé „Sweet“ typy, tedy zvířata se sladkým výrazem, kratší hlavou, téměř čtvercovým tělem a vysoko nasazeným i neseným ocasem připomínající špice. Ale to neodpovídalo anatomii funkčního ovčáckého psa, některé kolie dokonce začaly mít problémy s pohybem, objevovaly se vady chůze. Naštěstí si chovatelé snad závčas uvědomili, že se dostávají do slepé uličky, a dnes se snaží o nápravu.

Jak je to s odolností kolíí? Jsou to spíše „gaučáci“, nebo tvrdí psi pro držení venku?

I když bych odhadovala, že přibližně polovina kolíí je dnes držena v bytech, za ideální pokládám chov venku, který jsem celý život praktikovala. Samozřejmě musí být zachován kontakt s rodinou, já vždycky od jara až do podzimu žiji s nimi na zahradě. Ale zima jim nevadí, i ve velkých mrazech jsou naprosto spokojení. Zvířata chovaná venku jsou odolnější, mívají také lepší a hustší srst. Ovšem kolie se dokážou velmi dobře adaptovat i na život v bytě a díky jejich klidu a přizpůsobivosti tam s nimi nebývají problémy. Velké množství mých odchovů tam strávilo zcela spokojený život. Takže ano, kolíím život venku vyhovuje - ale když je potřeba, jsou ochotny se přeměnit na pokojové psy.

A jak je to se srstí? Mnoho lidí se bojí extrémně náročné péče...

Kolie tak možná vypadá, ale její srst na péči nijak zvlášť náročná není. Fámy o úmorných hodinách česání kolíí se nezakládají na pravdě. V průběhu roku stačí srst vykartáčovat přibližně jedenkrát týdně, nejprve proti srsti, potom po ní, jen límeček kartáčujeme proti, aby se docílilo žádoucího mohutného dojmů. Srst

kolie má samočisticí schopnost. I když pes několikrát projde bahnem a je jako špinavá koule, po zaschnutí z něj špína sama spadne. Snad jen za ušima mívají chlupy někdy tendenci k plstnatění, ale to je u většiny plemen. Trochu víc práce je s kolíemi v období línání, to je třeba odstraňovat odumřelou srst hřebenem poctivě a denně.

Když jste s kolíemi začínala, patřila k módním plemenům. Už dávno tomu tak není. Není vám to líto?

Ani trochu. Kolie dnes nejsou v centru pozornosti, neprodávají se za horentní sumy. Důsledkem toho je, že se o ně nezajímají překupníci a množitelé psů, kteří prahnou co nejrychleji zbohatnout. Kolie nemají ani dnes pro mnohé atraktivní image „zlého psa“. Příliš se o ně nezajímají ani sociálně slabší občané nebo lidé na vesnicích, těm připadají moc „nóbl“. Kolie tak zůstávají psy pro střední vrstvu, pro lidi ani bohaté, ani chudé, kteří si nepotřebují nic dokazovat.

Pro koho se kolie hodí a komu byste ji nedoporučovala?

Kolie se hodí pro mnohé, ale zvláště pro rodiny s dětmi. Většina jich má ochranný pud a dokáže děti nejen hlídat, ale i vychovávat. I u nás se kolie podílely na výchově dětí a poté i vnuků a vnuček. Ovšem majitelé kolie by měli být lidé vyrovnaní, kteří se dovedou ovládat, ne vztekouni nebo autoritáři. Kolie absolutně nesnášejí ani náznak násilí, dokonce

ani nemají rády, když je člověk do něčeho příliš nutí. Když se budete snažit kolii někam dostat násilím, můžete si být jisti, že si postaví hlavu a přímo panicky bude usilovat o opak. Pokud však postupujete citlivě, ani nemusíte mít žádné velké zkušenosti se psy a kolie velmi dobře zvládnete. Jsou chytré a chápavé. Nejsou konfliktní a nevyvolávají potíže, na procházkách s nimi můžete být klidní a uvolnění. Každý si musí sám odpovědět, zda mu takové vlastnosti vyhovují. Já osobně dám přednost zvířeti, které se ochotně podřídí a je mírné, před takovým, se kterým je nutno bojovat a s nímž je stále zapotřebí mít se na pozoru.

Snad největší radost mám, že se mi celý život daří nacházet pro své odchovy ty správné lidi. Opravdu mi zahřeje duši, když se ke mně lidé, kteří si ode mně jednou vzali štěně, opakovaně celý život vrací: jen tak, na kus řeči, pro radu, nebo aby si vybrali dalšího psiho kamaráda. To je snad ta největší odměna, která chovatele může potkat.

Takže jste nikdy nelitovala, že jste celý život obětovala zrovna kolíím?

Absolutně ne. Když jsem přišla do let, řekla jsem si, že bych se měla přeorientovat na nějaké menší plemeno. Volba padla na bišonky, a tak už dvanáct let chovám také je. Jsou to výborní psi a dosáhla jsem s nimi také mnoha úspěchů. Ale kolíí jsem se nakonec vzdát nedokázala. Ačkoliv momentálně mám už jen dvě, psa a fenu, v chovu pokračuji. Počet odchovaných štěňat se pomalu blíží k šesti stovkám. Ubývají mi síly, ale věřím, že chovná stanice Ze Zlaté Jalny nezanikne. Vášerň ke psům se u nás naštěstí dědí. Rodiny obou synů psy mají a milují, a tak doufám, že Zlatou Jalnu převezme některé z vnoučat. A to jsem moc ráda.

S vitální a optimistickou paní Křečkovou by se dalo povídat ještě hodně dlouho. Její desítky let trvající chovatelské zkušenosti, velké kontakty s chovateli z Evropy i zámoří, které celý život navzdory všem režimům udržovala, její citlivost a vše překonávající náklonnost ke psům i ochota spolupracovat v jejich zájmu s ostatními, ale také nadhled nad běžnými chovatelskými nevraživostmi z ní činí výjimečného partnera k hovoru i k následování. Kéž by u nás bylo víc takových chovatelů, kteří si sice dovedou vážně vystavních a chovatelských výsledků a ocenění (psi ze Zlaté Jalny získali mj. 9 titulů Interšampionů), ale přitom o ně neusilují za každou cenu a vědí, že hlavní je vlastně něco úplně jiného. Kolie měly s paní Křečkovou štěstí. *Lea Smrčková*

Pokračovatel rodu

Paní Křečková se se svými kolíemi